

ABONAMENTUL:

Un an	120 L
6 luni	60 L
3 luni	30 L

Tribuna Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Redacția str.
Românului 18
Administrația:
Plaja Avram
Iancu 7.
Arad.

Anul VI. — Nrul 22

Apare de două ori pe lună sub conducerea unui comitet

Arad, 8 Noemvrie 1929.

Salutul județului Arad.

Cu ocaziunea congresului organizației noastre județene, populațiunea Aradului va avea ocaziunea fericită să salute în sânul ei pe fruntașii conducători ai partidului Național-Liberal, veniți să-și spue cuvântul plin de înțelepciune și înbărbătare făranimii județului, adunați aci să protesteze împotriva unui regim incapabil și nefast menit să ducă țara de răpă.

Organizațiunea partidului Național-Liberal din județul Arad regretă din suflet că împrejurările grele prin cari trece astăzi țara o împiedică de a se bucura și de prezența marelui și înțeleptului nostru șef, *d-l Vintilă Brătianu*, rămas la postul său de veghe și răspundere, și salută cu toată dragostea și încrederea pe încercații oameni de Stat, conducătorii ai partidului Național-Liberal, cari în frunte cu *d-l I. G. Duca*, *dr. C. Angelescu*, *Alex. Lapedatu*, *General Moșoiu*, *Chirculescu*, *C. Dumitriu*, *Cosma* fosti miniștri, precum și *d-nii Leonte Moldovanu*, *Gusi* și *St. Ioan*, ac-

tuali reprezentanți ai opoziției liberale în parlament, — au ținut să onoreze cu prezența și cuvântul lor inpozanta manifestațiune de conștiință politică a românizmului conștient din acest colț de țară.

Convinși de patriotismul înalt și sincer de care sunt conduși și inspirați fruntașii partidului nostru, în lupta pe care o duc pentru mântuirea acestei țări, asigurăm pe iubitul și înțeleptul nostru șef, *d-l Vintilă Brătianu* și pe dinstinșii săi colaboratori, că populațiunea județului Arad este gata, strâns unită și hotărâtă să facă toate sacrificiile ce i se vor cere pentru a duce la bun sfârșit opera începută.

Le urăm bun venit în mijlocul nostru și îi încredințăm că se vor putea bizui întotdeauna pe credința și devotamentul nostru neclintit, neprecupețit și sincer în toate împrejurările în cari lupta de purificare a țării va reclama ajutorul, munca și viețile noastre.

Vintilă I. C. Brătianu.

Descendent al unei strălucite familii române din Pitești, *d. Vintilă I. C. Brătianu* intrupează acele minunate calități și virtuți de mare om de Stat, prin cari marele său tată și frate au încheșat pentru veșnicie temelii României-Mari.

După moartea distinsului său frate, luând, prin voința unanimă, conducerea partidului Național-Liberal, *d-l Vintilă I. C. Brătianu* și-a dat seama de îndoită responsabilitate pe care și-o asumă:

a) călăuzirea partidului Național-Liberal prin spinul și mărdăinele vieții noastre politice spre drumul luminos al intereselor superioare și permanente ale Statului.

b) îndrumarea întregii noastre vieți politice spre respectul așezămintelor constituționale prin cari partidul Național-Liberal a creat istoria și a pregătit viitorul vieții noastre de Stat.

Strălucit cunoscător al doctrinelor economiei politice, *d-sa însuși* celebru doctrinar naționalist, *d-l Vintilă I. C. Brătianu* a orientat ca ministru de finanțe în cabinetul distinsului său frate și apoi în cabinetul *d-sale*, întreaga politică economică și financiară a ultimului deceniu realizând cu multă înțelepciune și pricepere, consolidarea economică și financiară a țării noastre atât de mult zdruncinată economiceste de marele război, operă prin care, în afară de criticile celor întunecați de patemi politice, și-a atras admirația financiarilor străini neinteresăți și laudele unanime și neprecupețite ale oamenilor noștri de economie și finanțe.

Atât în guvern cât și în opoziție, convins apărător al regimului monarhic constituțional și al dinastiei române, *d-l Vintilă Brătianu* a orientat cu siguranță neșovăelnică nava Statului prin

De ziua Măriei Tale!

Biserica noastră străbună sărbătorește astăzi pe sfinții arhangheli *Mihail* și *Gavril*.

E ziua numelui Tău, *Măria Ta!*

O țară mare dintr'un hotar și până 'n celdălt îți rostește în această zi, cu evlavie, numele. Căci numele Tău a fost înscris în cartea neamului nostru cu litere de sânge. *Mihail* a fost pentru noi sursa dumnezeiască din care s'a adăpat sufletul însetat al acestui popor, idealul în care au fost crescute atâtea generații. El sintetiza aspirațiunile noastre, toate.

Un mare voevod, un voevod dârș și neastâmpărat în vremuri de crâncene lupte, *l-a purtat și l-a înălțat în lumina nestinsă a veacurilor*.

Mihail Viteazul... Păzind aici la *Dunăre* întreaga creștindătatea, el a unit în acelaș timp, sub spada lui biruitoare, un singur popor, ca în străvechi timpuri de glorioasă epocă romană. Idealul ce-l reprezenta numele lui s'a realizat după multe și grele jertfe, în zilele gloriosului Tău bunic, *Regele Ferdinand I*.

Din șirul marilor noștri voievozi, Tu, *Rege Mihail*, ai fost ales să strângi recolta bogatei semănături a atâtor veacuri, udată din belșug cu sângele nostru. Ție îți revine aleasa misiune de a înscrie paginile de aur ale civilizației și culturii acestui popor latin dela gurile *Dunării*. Să sporești forțele vii ce zac în sufletul acestui neam românesc.

În nădejdea paginilor de splendidă propășire ce va veni, de ziua numelui Tău, astăzi când sărbătorim pe sfântul arhanghel *Mihail*, îți zicem cuviincioasa noastră urare din bătrâni: Întru mulți ani,

Să trăești, *Măria Ta!*

furtuna pe care moartea gloriosului rege *Ferdinand I* și al marelui sfetnic *Ionel I. C. Brătianu*, n'a întârziat s'o deslănțue.

Șef și îndrumător de mare înțelepciune al partidului Național-Liberal, mare și infocat iubitor al țării și al țaranului, de o cinste cum rar se întâlnește în viața politică a vreunei țări, *d-l Vintilă Brătianu* este astăzi centrul, sufletul, animatorul și conducătorul vieții politice românești.

Iubit în țară, stimat și apreciat în streindătate, *d-l Vintilă Brătianu* jace

parte din acei mari oameni de Stat cari înseamnă o epocă în dezvoltarea și consolidarea unei țări.

Pentru țara noastră *d-l Vintilă Brătianu* este continuatorul strălucit al operei începute de marele său tată și frate. Acești trei bărbați își au numele legat de cea mai glorioasă pagină a acestui neam încheșat într'o Românie Mare și Eternă, patrie a Românilor de pretutindeni și străjeră a păcii și civilizației europene la porțile Orientului.

I. G. Duca.

Colaborator intim al iubitului și veneratului nostru șef *d-l Vintilă Brătianu*, *d-l I. G. Duca* reprezintă, prin puternica sa personalitate, o concepție și un simbol în viața noastră politică.

Cel mai „apusean”, după o definiție ce se potrivește astăzi, dintre oamenilor noștri politici, *d-l I. G. Duca* aduce o notă nouă de fină originalitate în concertul vieții politice.

Studii strălucite și o inteligență sculptoare iată cuvintele cari caracterizează pe acest încercat fruntaș al partidului Național-Liberal, care, prin caracterul său sobru și integru în toate manifestațiunile sale politice, i-a creat fama de cel mai loial și cinstit om politic din țară.

Înzestrat cu un mare talent oratoric și o uriașe putere de muncă, *d-l I. G. Duca* și-a închinat întreaga activitate izbânzi și progresului partidului Național-Liberal.

În repetate rânduri ca ministru *d-l I. G. Duca* a dat dovadă unui rar spirit de ordine, dominând cu o siguranță uimitoare toate manifestațiunile anarhice atât ale dușmanilor din afară cât mai ales ai celor din năuntru.

Alături de *d-l Vintilă Brătianu*, *d-l I. G. Duca* este un convins apărător al principiului democratic atât de mult batjocorit astăzi de acei ce guvernează în numele lui.

Temut mănuntor al cuvântului, atât de pe tribuna parlamentului cât și în fața mulțimei *d-l I. G. Duca* vorbește cu aceeaș desăvârșită eleganță vervă și spirit.

Desăvârșit bărbat de Stat, *d-l I. G. Duca* este un neprețuit și devotat sfetnic al șefului partidului Național-Liberal, un bărbat politic ale cărui idei largi și cuprinzătoare sunt un cult pentru cei ce vad, cei ce trebuie să vadă, interesul politic exclusiv numai prin prisma intereselor permanente și superioare ale statului nostru.

RISIPITORII.

Timp de zece ani, Dl. Maniu și cu oamenii săi nu au făcut altceva, decât au vorbit de rău partidele cari conduceau soarta țării și au batjocurit pe toți conducătorii acestor partide. deși aceștia nu s'au imblat, ci au fost chemați să guverneze această țară atunci, când vremurile erau mai grele, când valorile politice interne și externe românești erau mai tulburi și mai vijelioase.

Nu au fost cruțați de guralivii cari stau în fruntea partidului național-tărănist nici cei mai de seamă oameni ai Neamului nostru, cum au fost în veci pomeniții: Regele Ferdinand I. și Ionel Brătianu, apoi Vintilă Brătianu, Duca, Argetoianu, Dr. C. Angelescu și alți mulți, cari au luptat toată viața lor pentru fericirea Patriei și a tot ce să poate numi românesc.

În timp de 10 ani, când aceștia erau batjocuriți cu vorbele cele mai murdare, Dl. Maniu și cu ceilalți conducători ai partidului național-tărănist au făgăduit poporul toate bunătățile pământului, numai ca să-l câștige pe partea lor. Făgăduit-au că vor micșora dările, că vor introduce în țară legalitatea și dreptatea, că vor îngriji de banii țării ca de ochii din cap, că vor face ca munca țaranului să fie răsplătită îndeajuns, că se vor îngriji ca și cei mai săraci să poată duce un trai mai omenesc, că vor reduce serviciul militar, că vor face o nouă împărțire a pământurilor, ca să capete fiecare om afată, ca să poată trăi din acela cu familia sa, că se vor îngriji de orfanii și invalizii de război, că vor asigura un trai mai înuștit voluntarilor, cari de bună voie și-au pus viața în primejdie pentru întregirea țării și în fine, că vor face stabilizarea banilor, după care, va curge lapte și mlere.

Durere, s'au găsit mulți oameni, cari au crezut minciunile acestor gurăspartă. Au fost și de aceia, cari credeau, că fericirea țării o pot face numai Dnii Maniu, Mihai Popoviciu, Valda, Mihalache, Madgearu, Bocu, Cicio-Pop și ceilalți, cari prin zăre, pe la târguri și adunări, îmbătau poporul cu vorbe late și cu făgăduieli, pe cari nu au avut de gând să le împlinească.

În zilele acestea se împlinește anul de când acești oameni, cari fuseseră plini de datorii, au ajuns la putere. Faptele săvârșite de ei pot fi acum examinate, ca să vedem ce au făcut și cum și-au împlinit făgăduințele față de popor și de țară. Mărturisește tu, bun țaran român, ce ușurare simțești după un an de guvernare național-tărănistă? Ți-s'a îmbunătățit traiul, ți-s'a micșorat dările, fost-al împroprietărit după cum ți-s'a făgăduit? Dar tu, funcționar amărât, ce ușurare simțești de când țara este guvernată de Dl. Maniu! Cine te mai întreabă cu ce te îmbraci, cum îți crești familia, din ce plătești chiria și, dacă mai ai o bucată de pâine pe masă? Văduvele și invalizii din război să spună, pentru ce a trebuit să-și piardă bărbății și să-și lase pe câmpurile de luptă mâinile și picioarele? Cine se mai îngrijește de viața năcăjită ce o duc, cine-l întreabă, că au ce mânca și dacă au o bucată de lemn cu ce să încălzi? Dar voi orfanii din Război, copiii nimănui, cari tânjiți cu ajutor de 6 Lei pe lună, după ce ați dat pentru țară tot ce ați avut, de cine sunteți îngrijiți? Cine își bate ca-

pul cu voi, și doare pe Dl. Maniu, că sunteți goi, flămânzi, plini de frig și sunteți siliți să cerșiți pe la colțuri de stradă mila trecătorilor, cari v'ar da bucuros câte ceva, dar nu au de unde nici ei? Spuneți voi, industriași, comercianți, muncitorii, cari săpați adâncimile pământului și conduceți mașinile fabricilor, totdeauna cu viața în mână, duceți un trai mai fericit și mai liniștit de când guvernează Dl. Maniu cu partidul național-tărănist? Tu sârman ziler, care câștigi cu palmele și cu sudoarea feței tale pâinea de toate zilele pentru tine și familia ta, găsești vre-o îmbunătățire în tralul tău de când Dl. Maniu conduce trebile țării?

Nimic, nimic din toate acestea, căci dl. Maniu și cu oamenii săi nu au făcut făgăduielile, ca pe acelea să le și împlinească. Nici când nu s'au gândit acești oameni ca să ușoreze soarta poporului, ci s'au gândit numai la binele lor propriu.

Dările nu numai că nu le-au micșorat, ci le-au mărit. De bietul țaran român nu s'au îngrijit, ci au pus pe umerii lui mai mult de cât poate suporta. Văduvele, invalizii, orfanii și voluntarii din război sunt lăsați în grija lui Dumnezeu. Tralul l'au scumpit. Bucatele, vinul, vitele și tot ce vinde țaranul nu mai are nici un preț, dar tot ce cumpără acesta, este grozav de scump. În chipul acesta, toți am săraci. Toți am ajuns la sapă de lemn și nu mai vedem nici un bine nici pe urma stabilizării banilor, cu toate că ni-s'a făgăduit și aici toate bunătățile. Azi mâine ni-se vor vinde și puținele averi pe cari le mai avem, numai să fie cine să le cumpere, căci toba nu a avut nici când atâta de lucru, cât are de când este dl. Maniu la putere.

După toate aceste, te vei întreba, bunule țaran român: dar bine, ce au lucrat totuși acești oameni într'un an de zile?

Iată ce au lucrat!

Înainte de toate, și-au plătit toate datoriile cari făceau multe milioane așa, că azi nu numai că nu mai au datorii, ci din contră, au mari averi. Dacă dorești să vezi cu ochii, oste-nește-te până la Lipova că nu-i așa departe, să vezi casa Dnii Ministru Bocu în care a băgat multe milioane. Cine cunoaște starea acestal om înainte de a ajunge ministru, se întreabă: „De unde atâta bogăție?” Este destul să vedeți cazul dela Lipova, ca să vă gândiți la ceilalți!

În gările dela Radna și Conop veți găsi câte un vagon ministerial cu cari călătoresc gratis Dnii Cicio-Pop și Bocu, când pleacă de acasă cu familiile lor. Tot așa fac și ceilalți, cu toate că înainte de acestea cu an, când a venit Dl. Maniu la Arad, ca prim-ministru, și-a plătit biletul de călătorie, zicând, că nu va călători nici când gratis. Aceasta întâmplare am publicat-o în zăre, ca să o citească și poporul. Azi, toate s'au schimbat!

Toți conducătorii partidului național-tărănist au făcut multe, multe călătorii prin țările străine, unde au mâncat nenumărate milioane străne din sudoarea poporului.

Făcut-au împrumuturi mari pe urma cărora nu vedem nici un bine, dar, ei și-au încasat — pentru osteneală — frumoase sumuri.

Adus-au o lege, ca să plătească pensii foștilor funcționari unguri cari

BUCUREȘTI

Lui A. Cotruș.

„Fanarul s'a mutat la București...”

oamenii de omenie și de lege,
și cari azi atât de bine sufletul ți-l înțelege!...

Azi, București, București,
arăți la față, așa cum adevărat ești:
bocete pe toate drumurile,
nu mai ies pe ogeacuri fumurile,
palatele și-au închis și ele porțile,
sleite's de viață rumânească toate forțele;
toți și toate își pregătesc plecările
spre alte așteptări, în toate gările,
— spre alte zări chemându-i depărtările! —

Sătul de-atâta viață omenească,
văd cum în țara asta au început să porun-
[cească,

toate adunăturile, toate pociturile,
toate stăpîturile și toate secăturile!
Dacă știam că într'o zi te vei schimba
până'ntr'ășa, o București!
nu te huleam, nu te loveam,
cu ale mele versuri seci, cu ale mele crime
[reci!

Azi când te știu și te cunosc, te pretuesc,
[Satano!
și învingător, din haosul ce te-a cuprins
mă rup și ca un schilodit invins,
mă duc cât mai departe, plec la Milano!
Pătru Opincă.

Sătul de carne și de pâine,
nu te'ngrozește ziua de mâine!...
simt asta când trec prin tine învingător,
hulindu-te, lovindu-te batjocoritor!

Te-am vrut cândva, te-am vrut superb, haotic,
oras sătul, destrăbălat, oraș despotice!
Mi-am bătut pieptul cu pumnii
și răsculând nebunii
pentru tine, București,
am cerut noui cruzi tudori vladimirești,
cari, cu năprasnice arme,
să te izbească, să te darme....
să'mi pot potoli odat amarul,
văzând cum fuge, cum pleacă Fanarul
din bogatele palate cococșii....
O! București,
crescut, alintat și alintător,
numai de suflete românești!

Nu bănuiam că adâncurile din tine,
sunt atât de streine sufletului din mine!
nu'mi venea a crede că bucuriile îți erau
[prefăcute,
că tu plângeai pe nevăzute, pe neștiute!
Ți-am auzit glasul adevărat abia atunci,
când coborâra din munți
oameni dintr'o bucată, oameni crunți,

nu au vrut să depună jurământul cra-
lului și țării românești. Acestea pensii
pe cei zece ani trecuți se ridică la
patru miliarde și pe fiecare an încă
câteva zeci de milioane, până când
acei dușmani ai țării și Neamului ro-
mânesc vor trăi.

S'au învoit să mai plătească patru
miliarde baronilor și grofilor unguri,
pentru pământurile date țaranilor, cu
toate că partidul național liberal nu a
voit să le dele nimic cât a fost la
putere și baronii și grofil fugiți din
țară, — optanți, cum li-se zice, — se
împăcaseră cu aceasta.

Până când guverna țara partidul na-
țional-liberal, erau destui 13 miniștri,
Dl. Maniu i-a înmulțit la 23, ca să se
ajungă la fiecare dintre ei câte un os
de ros.

În fruntea căilor ferate au pus pe
Dl. Vidrighin cu plată de zece mii Lei
pe zi, cu toate că avem în țară mulți
ingineri cu mult mai iscusiți și cu
toate că venitele căilor ferate nu sunt
atât de mari, ca directorului să-i plă-
tim mai mult de cât ori care țară din
lume.

Dl. Maniu a vândut Statului o mină
(baie) de aur, cu multe milioane, cu
toate că aceea nu se folosește fiind
că nu are aur.

Să mai înșirăm? Nu, este destul ce
am spus până aci, ca să ne convin-
gem cum acești oameni au risipit banii
țării de când sunt la putere. Este des-
tul, ca să vedem cum aceștia
s'au îngrijit de ei înșiși, ca să se im-
bogățească pe spinarea țării, fără a
se interesa de binele poporului, căruia
într'un an i-au adus mai mare rău
decât însuș războiul.

După toate acestea, să ne întrebăm,
ce se face cu banii țării, unde să duc
dările cele mari, pentru ce nu se ajunge
la văduve, invalizi, voluntari și orfanii
din război? Pentru ce nu să fac
drumurile? Pentru ce este scump tralul
și tot ce trebuie să cumpere bietul om?
Pentru ce nu au nici un preț grâul,
porumbul, orzul, ovăsul, vinul și cele-
lalte? Pentru ce ați ridicat dările,
taxele de poștă, timbre, petrol, sare,
rachiu și pe toate celea?

V'ați împlinit vre-o făgăduință din
cele făcute timp de 10 ani? Nu re-
cunoașteți nici acum, că ați înșelat
poporul?

Mal ziceți, că au furat liberalii, ca

să vă acoperiți păcatele cari vă apasă
sufletul? Dar de ce nu închideți cel
puțin pe un liberal pentru furătură?
Le-a trebuit din banii țării Dilor Vintilă
Brătianu, Argetoianu, Duca, Dr. C.
Angelescu? Dar cine vă crede? Nu
vedeți, că vă faceți de râsul lumii?

Nu, nu au furat liberalii, ci voi, voi
sunteți aceia, cari ați înșelat poporul
cu făgăduieli pe cari nu le-ați împli-
nit. Acest popor vă strigă azi:

„În lături, risipitorilor!”

Reorganizarea bursei de mărfuri din Arad.

În conformitate cu dispozițiunile noii
legi a burselor, actualele burse urmează
să se transforme în Asociații de Burse
până la data de 13 Novembre a. c.
Ministerul Industriei și Comerțului prin
o adresă recentă, urgitează instituirea
Asociațiunei. Conform Legii constitu-
irea asociațiunei se face prin îngrijirea
Camerei de Comerț și de Industrie.
Acel, cari doresc să fie membri ai
Burselor, vor cere în scris primirea lor,
asupra cererilor urmând să decidă o
comisiune specială. În baza cererilor
se convocă apoi adunarea generală de
constituire a Asociațiunii, după care
noi membri nu se primesc decât cu
aprobarea adunării generale. Camera
prin o circulară a invitat întreprinderile
comerciale și industriale din circum-
scripția ei, să-și înainteze fără întâr-
zire cererile lor de primire în rândul
membriilor și invită și pe aceasta cale
firmele comerciale și industriale înre-
gistrate, precum și agricultorii, cari
conform legii pot fi membri ai Burselor,
să prezinte grabnic aceste cereri. Având
în vedere, că este vorba de a se resti-
tuli Camerelor Arbitrale de pe lângă
Burse sfera veche de activitate, și con-
siderând, că Camera Arbitrală poate
funcționa numai după Bursa a luat
ființă, este de prevăzut, că majoritatea
firmelor mai însemnate din Arad, vor
cere înscrierea lor în rândul membrilor
Burselor.

Cetiți și răspădiți ziarul

„Tribuna Nouă“

Distrugătorii culturii naționale.

Governarea nefastă de un an a partidului național-tărănist se resimte prin gravele ei urmări în toate direcțiile care condiționează egemonia elementului românesc față de naționalitățile conlocuitoare dar se pare, că aceasta nefericită „governare” nu și-a arătat atât de grabnic și în măsură atât de dezastruoasă urmările, ca pe terenul cultural și indeosebi al învățământului primar.

Până când acest învățământ pe timpul ultimelor două guvernări liberale luase un avânt necunoscut la noi până atunci, acum, de când „național-tărănistii” (?) fereceac (?) poporul, acest învățământ nu numai că a dispărut, dar în locul său s'a sălășluit o desăvârșită apatie, o totală îndolență față de treburile școlare.

Pe urma nepriceperii și dorinței de a parveni a celor ce sunt chemați să dea directive învățământului primar, să nu ne mirăm, dacă în rândurile învățătorilor noștri a pătrus neapăsarea și că, grijile materiale la mulți dintre ei sunt puse pe primul plan. Acești roboți naționali azi nici nu-și mai primesc cu lunile mizerabilele lefuri legale și ca atari sunt nevoiți să se umilească cerșind împrumuturile cele mai oneroase, de multe ori dela creditori de condiții foarte puțin apreciable sub raport moral.

În astfel de împrejurări, este de mirare, dacă aici la noi, în județul Arad suntem nevoiți să constatăm o vădită și dureroasă scădere a entuziasmului pentru cultura națională?

Acest entuziasm sub ultimele guvernări liberale ajunsese la apogeu, pentru că partidul național-liberal a înțeles să lumineze prin școală masele poporului român, însetat secole de-a rândul după cultură.

Dar acest, cu adevărat românesc partid, nu a făgăduit, nu a îmbătut poporul cu apă rece, ci a făcut, a creat minuni. Este destul să trecem pe valea Crișului, ori pe a Mureșului, ca să ne convingem despre ceea ce a făcut acesta pentru cultura națională. Edificiile școlare, adevărate palate, împodobesc județul nostru în lung și lat.

Din datele care urmează, date absolute exacte, se va vedea opera culturală națională săvârșită de partidul național-liberal în curs de 4 ani.

S'au edificat pe teritoriul județului nostru 54 edificii noi școlare, cu 93 săli de învățământ. 53 locuințe pentru învățători și cu 26 localuri pentru cancelarii. Toate aceste edificii școlare au costat suma de 28,076,675 Lei 45 bani.

Dintre școlile amintite, 20 au fost înzestrate cu biblioteci corespunzătoare, pe seama învățătorilor, tineretului și țărănilor.

S'au mai cumpărat 3 edificii pentru școli, în preț de 296,500 Lei.

S'au reparat cu multe milioane o mulțime de edificii școlare vechi și în fine, s'au început edificarea a încă 12 clădiri școlare, care însă nu sunt nici azi terminate, deși la retragerea partidului național-liberal dela putere rămăseseră în casa județului în acest scop peste 2 milioane Lei.

Tot în cadrul acestei campanii de cultură națională, s'au procurat materiale pentru 10 școli în preț de 153,290 Lei, 70 bani.

Aceste sunt fapte, cari vorbesc dela sine!

Azi cum stăm? Mai rău decât ne închipuim de luminarea bietului popor nu se îngrijește nimeni, căci guvernanții cari au promis toate bunătățile în curs de 10 ani, — între cari și promovarea prin școală a culturii naționale, — află, că este mai ușor pentru ei să guverneze țara cu un popor prost, rămas în cultură, de cât cu unul luminat și deștept. În același timp nu se uită însă să facă diferite favoruri prietenilor lor minoritari, cum au făcut cu înfăptuirea școlii primare confesionale ungurești din Arad și a gădinii de copil de stat cu limba germană, din Sântana. Acestea sunt păcate atât de grele, că nu se vor uita nici când guvernului „național-tărănist” (?), păcate cari își vor arăta rezultatele dezastruoase numai de aci încolo.

Un cuvânt lămurit!

de Dr. M. Mărcuș.

Odată cu încheierea războiului pentru întregirea neamului, partidul național în structura lui de până atunci nu-și mai avea rostul.

El reprezentase aici peste munți, ideea de solidaritate românească, de libertate, și întreținând vie flacăra conștiinței naționale, pregătea sufletește pe Români pentru Unirea cea mare.

Nimeni nu poate contesta meritele lui pentru aceasta perioadă de timp.

Dar odată Unirea săvârșită, partidul național trebuia să-și caute noul orientări, integrându-se, prin scopul și mijloacele sale de luptă, în ritmul general al conștiinței politice românești.

Nimic mai firesc, decât să caute a se apropia de acele partide politice ale vechiului regat care, atât prin trecutul cât și prin contribuția lor la înfăptuirea unirii, reprezentau o realitate politică de netăgăduit — și o garanție în plus pentru perioada de consolidare a țării.

Acest lucru nu l-au înțeles însă conducătorii partidului național și după dizolvarea Consiliului Dirigent, au început nesfârșitele pertractări cu toate partidele politice, — pertractări nesfârșite, care l-au acoperit de ridicol.

Atunci am părăsit partidul național și am îndrăznit să formăm primele nuclee ale partidului național-liberal, pe pământul liber al Ardealului.

Zic „am îndrăznit” pentru că acum 7—8 ani era o îndrăzneală să încerci a încheia prin aceste ținuturi organizațiunii politice în afară de cadrele partidului național.

De-atunci s-au schimbat multe....

Vechiul partid național, văzând că e pe cale să se destrame cu totul, a sfârșit prin a fuziona cu țărăniștii d-lui Mihalache — și astăzi sunt împreună la putere.

Cum exercită puterea o poate vedea oricine acum, numai după un an de guvernare.

Și se mai poate vedea și în alt chip: partidul național-liberal, deși a părăsit puterea abia de un an, își are organizațiunii puternice în toate județele din Ardeal — și congresele sale sunt adevărate sărbători.

Și acum se cade să ne întrebăm: cine a văzut mai bine? Cei din partidul național — atâția câți au mai rămas! — cari au nesocotit și înțelepciunea politică și experiența și trecutul partidului național-liberal căutând orientări lipsite de seriozitate și de garanție spre alte partide, sau noi, cei cari am văzut în partidul național-liberal și în conducătorii lui de ieri și de astăzi scutul suprem al unității și al consolidării noastre?

Răspunsul ni-l vor da miile de cetățeni veniți astăzi să manifesteze pentru partidul național-liberal și pentru înțelepții lui conducători.

Îată cât este de național și cât este de țărănist partidul reducător și prea puțin iubitor de adevăr al D-lui Maniu!

Și pentru că opera de distrugere oamenilor D-lui Maniu să se prezinte în toate plenitudinea, sau închis mulțime de școli de tot felul, căci aceste altare de cultură națională românească erau sprijin în ochii lor, dar să nu creadă cineva, că în ac laș timp au închis vre-o școală minoritară, din contră, unde pot, refac pe cele românești, în ungurești, cum s'a întâmplat la Perlam.

Acești oameni mărginiți și-au permis și aceea, ca să-și bată joc de faptele mari culturale românești săvârșite de dascălul dascălilor, Dl. Dr. C. Angelescu, fostul ministru al instrucțiunii, sub a cărui conducere s'au edificat în țara noastră peste 6000 clădiri școlare de tot felul, în preț de câteva miliarde Lei.

Merit neperitor pentru luminarea poporului din acest județ are și regretatul fost prefect Ioan Georgescu, care și-a sacrificat viața ca un brav român, în lupta purtată contra întunecului, edificând cât mai multe clădiri școlare.

Și să nu uităm, că pe timpul când s'au edificat aceste școli, dările nu apăseau atât de nemilos numerii cetățeanului, ca azi, când în aceasta direcție nu numai că nu se face nimic ci se distruge și aceea ce este.

Congresul.

După experiențele de zece luni, ale actualului guvernări, opinia publică a țării se îndreaptă tot mai năvalnic spre partidul național-liberal.

Orientarea aceasta nu ne surprinde de fel. Ea este numai firească urmare alor două împrejurări: trecutul probat al partidului național-liberal, așa de strâns legat de întreaga dezvoltare a statului român în curs de multe decenii, și garanția de energie și pricepere, de cari partidul național-liberal a dat dovezile în chivernisirea treburilor publice.

Dar, alături de aceste momente pozitive, trebuie să dăm și explicativul negativ: actuala cărmuire și-a întors exact pe dos — ca o căciulă — toate marile făgăduinți; cu cari au răscolit masele populare, spre a ajunge la putere.

Congresul ce ne stă în prag, cu mulțimile de frați dela sate, profund înșelați în așteptările lor, va fi cel mai bun prilej de lămurirea celor care mai stau la îndolala asupra cliptei, când actualii guvernanți să fie dimșiți.

Așteptăm congresul, cu multă liniște sufletească și încredere chiar, dar nici de cât cu râvna precipitată, de a lua locul, de grea răspundere, al cărmuitorilor de azi.

Așteptăm, la orice caz, deplina lămurire a opiniei publice, și-atunci, în mod firesc, ne vine rândul datoriei.

Și până atunci, să ne facem bilanțul forțelor de cari dispunem, al propriilor greșeli ce vom fi făcut, ca să nu mai cădem în ele, și mai pres de toate, bilanțul greșelilor guvernărilor, cari vor trebui reparate, pentru pacea țării și mulțumirea cetățenilor ei.

Dr. Gh. Ciuhandu
fost senator de Arad.

Dr. C. Angelescu.

Între bărbații de seamă al Țării Românești, putem număra cu sinceritatea care călăuzește orice cuget onest, pe Dr. C. Angelescu prof. univ., fost ministru al instrucției publice. Demn urmaș al marelui Haret, și însemnat în atâtea rânduri în fruntea culturii naționale prin gânduri și fapte românești, a transformat cu desăvârșire aspectul cultural al României întregite.

După prăpădul războiului care a lăsat atâtea urme dureroase, sufletul său de mare român a văzut împede situația problemei constructive, și prin nolanul de îndemnuri adresate opiniei țărănești, a scos la iveală resorturile energiei populare puse cu triumf în locașuri de cultură națională, sămănate pe întreg teritoriul Țării.

Crezul Dr-ului C. Angelescu a fost un crez tumultos, rupt din dorințele unui neam lăsat ca moștenire de o închisoare milenară. Dirigiulor al educației naționale a inoculat în conștiința publică dragostea față cu instituțiile de cultură prin cari a statornicit așezarea noastră vecinică pe aceste meleaguri. Aniversarea a 10 ani dela unire a găsit câmpul Patriei române sămănat cu 7000 de școli, toate îndemnuri de înălțare culturală și locașuri ucigătoare de bolșevism moral. Valurilor desmembrărilor, hrănite cu tendinți de agitații și mișcări de depozare a drepturilor noastre câștigate cu jertfe de trupuri omenesti, vislunea clară a D-ului Angelescu li-a opus tranșeele culturii și ideea națională presărată cu grijă de apostol în toate satele noastre. Cele 7000 de școli sunt mărturie vii ale spiritului constructiv și creator prin cari, acest mare om și înțelept patriot a salvat interesele rasei dominante.

Cu un altruism generos Dr. C. Angelescu a pulsat viață în întreg capitolul înfrățirii sufletești, iar legea școlară din anul 1924 a fost rezultatul chemărilor sfinte de unificare. În fața crizei morale moștenită dela frământările războiului, El a așezat pedagogia tămăduitoare a cursului de adulți și pulsul nou al vremii plasat în atelierele școlare, firești așezări de modificare a tabloului demografic al Țării și de revenire la crezul realității românești. Sprijinitor al tuturor forțelor bătute de suflul idealismului, a creat atmosfera evoluției și armonia civilizației. Unitatea noastră de suflet, cu porniri de moșteniri etnice a ferit-o de promiscuități disolvante, întronând, pe baza legalității și a dreptului bătrân, granițele intelectuale conservative.

Toate frământările din timpul ministerialului său, se încheagă în aceste constatări înrudite cu gândurile patriotismului luminat și sincer.

Îată, pentru, când Dr. C. Angelescu grăbește la noi să ne desvălească creaturile culturale pecetiuite în analele partidului liberal, în scrisul nostru brodam impresiile legale de munca acestui om vrednic și demn de recunoștința noastră și a generațiilor ce ne vor urma.

N. C.

Congresul județean al organizațiunii noastre va dovedi că legenda imaginării popularității cu care se laudă partizanii dlui Maniu s'a spulberat de mult și că poporul mințit și înșelat cere alungarea cu un moment mai de vreme a acestui guvern nenorocit pentru a salva țara dela dezastru.

BINE AȚI VENIT!

Dați semnalul! Vă urmăm!

Ne-ați dat: o dinastie scumpă, o Românie Mare, dreptul la vot universal, pământ agricultorilor, lucrătorilor lucru, copiilor și tineretului focare de lumină, funcționarilor stabilitatea în serviciu, chibzula în finanțele statului, interesele patriei apărate în afară de granițe cu dragoste și pricepere etc.

Ați plecat dela cârma țării, acum un an, în scopul de a veni un Guvern Național.

A venit însă un guvern al minciunii cu șiretenia în suflet, de a nu ști dreapta, ce face stânga, un guvern de căpătuială, de rubedenii și voinici.

Guvernul actual, prin legile făcute cu dușmanul — cele economice în favorul străinilor, votate fără nici o studiere de așa ziși parlamentari — oțtele cu dimisile în alb — a început aplicarea lor, destrăbând în mod general întregul organism al statului.

Acest guvern haotic, înainte de a veni la cârma țării, a mințit și a înșelat populația, a colaborat cu comunistii în alegeri, ca pe urmă să-l îm-

puște, procedeu a la împărăteasa Mesalina, ce-și ucidea amanții după ce-i strângea la sân, s'au pretat la toate fărădelegile, numai ca să ajungă, unde sunt astăzi prima și ultima oară.

Acest guvern a provocat: sărăcie și nemulțumire în toate ramurile activității noastre.

Vă rugăm, a vă pune în fruntea noastră până mai este timp, de a nu ajunge la un dezastru complex de a alunga hidra dela conducerea statului.

Cum am știut, să facem față inamicului din afară pe toate fronturile, tot așa vom ști să scăpăm de dușmanul din interiorul țării, până ce nu ajunge cuțitul la os.

Totdeauna, când patria a fost în pericol ați salvat-o.

Numele Brătienilor, e țesut în istoria patriei noastre, numele domnilor Duca și Dr. Anghelescu rămân legate de tot ce-l mai solid în țara noastră.

La timp, ne-ați apărat și țara, dați-ne și acum semnalul și vă jurăm că ne vom face datoria.

8 Noiembrie 1929.

Ing. Băduleștianu.

Destul.

Unde mergem? Vom ajunge la țărni? Cărmaciul nu poate spune. Spaima răspunderii l-a copleșit, teama inecului stăpânindu-l l-a lămurit greutatea meșteșugului de a conduce — de a conduce o țară.

Numai mâna înfiptă pe cârmă nu dă garanția ajungerii la țintă. Ea trebuie asociată experienței, prevederii, unui orizont larg de înțelegere a situației interne și externe pentru ca scopul să fie atins.

Și acum cărmaciul constată cruda realitate: corabia scârție și geme, de jur împrejur furtună și valuri, în echipaj aproape revoltă și în țară desamăgire și nevol din ce în ce mai multe. Acum un an, ea, țara, s-a oferit sinceră guvernărilor de astăzi cu nădejdi cinstite, pe alocuri întregi, pretutindeni atrasă de desențate promisiuni.

Astăzi aceiaș țară a înțeles — înțelepciune sănătoasă de popor înțelept — că totul nu a fost decât vorbe, amăgire, demagogie. Ea știe astăzi în ce șubred, nepricepute și nesigure mâni, și-a încredințat, amăgita, cârma.

Și pretutindeni, printre nevoile care curg neîntrerupt ca un blestemat șuvoi pe capul tuturor, mințile rătăcite de atâtea necazuri, trimis buzelor să-l rostească cu hotărâre, mesagiul prevestitor al neputinței de a le mai suporta: destul, a fost destul.

Conducătorii de astăzi și-au terminat examenul. Țara s-a rost și trebuie ascultată — trebuie — Chișineu-Criș, 6, XI | 1929.

Ștefan Popovici
advocat

Increderea noastră.

Cei dela frontiera de vest al Țării ne-am plămădit credința din suferințele străbune și ne-am dobândit încrederea într'un viitor mai bun în măsura devotamentului și caracterului integru al acelor de Dumnezeu binecuvântați bărbați de pe aceste plături, cari ne-au servit ca adevărați apostoli.

Aradul, care în trecutul său a avut bărbați de talia celor de nainte cu un veac, cari au dus la izbândă emanciparea religioasă de sub o influență străină de neamul românesc, azi când primește între zidurile lui corifeii celei mai vechi dintre grupările politice din Țară, îl salută cu acea încredere nefățărită pe care a dovedit-o față de cei cari au știut s-o aprecieze după valoarea ei ideală.

Aradul își reamintește azi de acei mari bărbați ai lui de odinioară, cari au avut strânse legături cu frații lor de peste granițele de atunci: bărbați mari ai vechii Români. Cei doi Brătieni: tatăl și fiul au avut stimă și sinceritate și aici, întocmai cum dincolo de Carpați.

Aradul — citadela ortodoxismului din această parte a Țării — a salvat colțul Crișanei pentru a-l alipi integru în suflet și dorința trunchiului sacru acelei Români moderne, care mulțumește ființa organizației politice, care azi își trimite corifeii în mijlocul nostru.

Frontul luptelor de emancipare na-

țională susținut aci în Arad prin *Tribuna Veche*, se alimentă chiar și atunci din nesecatele energii morale și materiale oferite cu atâta dragoste frățească de marii bărbați, conducători ai partidului național-liberal din Țara liberă.

Coloanele Tribunei de atunci au făcut ca încrederea noastră să se reverse și asupra marilor năstăși, conducători integri ai grupării național-liberale de peste Carpați, fiindcă se asemănau în cele mai tainice aspirații de naționalism purificat la focul sacru al ortodoxismului și libertate în cel mai democratic și modern înțeles al cuvântului.

Cel grupați azi în jurul *Tribunei Noue*, nu facem decât datoria plinirii unei tradiții sacre, ce legă Aradul de odinioară de idelle mari și binecuvântate susținute cu atât dar de partidul istoric-național liberal.

Azi când avem bucurie a îmbrățișa pe actualii săi conducători, le predăm sărutarea frățească plămădită din credința, dragostea și încrederea străbună.

Ați găsit aci încrederea noastră, faceți să rodească spre fericirea scumpei noastre Patrii și spre mângăierea poporului nostru mult încercat!

Arad, la 7 Noiembrie 1929.

Pr. C. Turicu

Conducătorii organizației noastre.

În această zi de sărbătoare, când oaspeți distinși veniți de departe ne cinstesc cu prezența lor și când suntem adunați la o laltă orășeni și săteni din tot cuprinsul județului Arad, se cuvine să ne arătăm recunoștința față de acei cari punându-i în fruntea noastră, au înțeles să nu-și cruțe timp, bani și osteneală, pentru a sta mereu în mijlocul nostru și a ne îndemna cu vorba și cu fapta.

Toată recunoștința și toate mulțumirile noastre li se cuvin iubiților fruntași locali:

D-nii: *Dr. Mihail Mărcuș*, fost prefect al județului, fost senator.

Dr. Dimitrie Manolescu, profesor universitar, fost senator de Arad, și

Dr. Ion Ursu, fost deputat, pe cari delegația permanentă a organizației noastre i-a ales în unanimitate conducători iar șeful partidului național-liberal, d-l *Vintilă Brătiana*, împreună cu sfetnicii săi apropiați, au ratificat această alegere în consfătuirea de la Timișoara, — până la convocarea de azi a congresului partidului care va avea să aleagă pe președinte și pe ceilalți conducători ai organizației.

Pentru munca neobosită pe care domniile lor au desfășurat-o și pentru îndemnul bun pe care ni le-au dat în orice clipă — și de care, suntem siguri, nu ne vor lipsi nici de aci înainte, — le strigăm din toată inima:

Să ne trăiască!!

Lăcustele.

În coloanele acestui ziar am citit un șir întreg de încălcări de legi, în rândul acelor intrând și cele de protecțiune a invalizilor, văduvelor și orfanilor de război.

Jertfa de sine a mutilaților este fără îndoială puntea peste care a trecut poporul român dela România mică la cea mare de azi.

Patrioți de paradă, veniți la cârma țării în numele legalității, nu știu ce este jertfa de sine, căci dac'ar ști-o și mai au o picătură de sânge românesc în vinele lor, n'ar lăsa invalizii muritori de foame, atunci când „Leventiștilor” care n'au depus jurământul către țară, le dă miliardele adunate prin impozite din sudoarea bietului țaran român. Chiar și în cazul când — din motive care îi privesc — nu vor să contribuie la durerea masei nenorociților, este josnic ca să nu respecte legile lor de protecțiune.

Guvernul Liberal ne-a dat Legea I. O. V. care ne asigură: plata pensiei cu precădere, scutirea de impozite, împroprietărirea I. O. V. înainte tuturor, prioritatea în ocuparea funcțiilor la stat și comune, brevete, chioșcuri, cârciumile comunale etc.

Actualii guvernanti în loc ca să ne mărească pensia în proporție cu nevoile existenței, ce au făcut? Nu achita pensia la timp — sunt invalizi care n'au primit nici un ban pensie anul acesta — ne-a pus la impozite de tot soiul, pe care dacă nu le putem plăti ne duce perna de sub cap. Delegații Ref. Agr. flămânzii cetelor de voinici au șters din tablourile de împroprietărire pe invalizi, dând pământul acelor dela care îl pot cumpăra tot ei, iar pe invalizi îi îndrumă la avocații Național Țărăniști ca să le facă „dreptate”, tot atunci rezervele statului sunt speculate și se vând pe sub mână șperțarilor; în funcțiuni la sate și comune sunt trecuți „mardeșii” politici ai partidului, brevetele de beauri se dau streinilor, iar cele dela R. M. S. sunt la discreția casei autonome condusă de oamenii partidului; chioșcuri, cârciumi etc. nu există pentru dănișii, cu un cuvânt legea cu desăvârșire desconsiderată.

Este culmea rușinei, când oamenii înscăunați în demnități în urma sacrificiului celor mutilați, în loc de ajutor îi revizuește pe capete contra tuturor dispozițiilor din legi, ba ne mai amenință cu retragerea carnetelor de reducere pe C. F. R. Dacă pentru dănișii rușinea, mila, și simțul de dreptate nu există în vocabular, iar respectarea legilor a ajuns bătaie de joc, istoria nu va întârzi să-i numească: „lăcustele cari se'nfruptă din sângele vărsat pe altarul idealului național”.

Un invalid.

VORBE ȘI FAPTE.

Gospodăria județului Arad ne prezintă o icoană în care își găsesc meritele cel cari au făcut ceva și cel ca povestea „vorbeli goale”.

Desigur, înșirarea unor fapte reale zdruncină din temelie „vorbele” și poporul indus în eroare se trezește și acționează.

Am avut prilejul ca să vizitez câteva comune din jud. Arad, unde am constatat, cu durere, că de un an de zile nu s'a făcut nimic, deși bugetul este același.

În primul rând m'am izbit de greutățile ce le întâmpină drumurile și podurile șoselelor județene. Am căutat explicația pe care am găsit-o la administrația centrală a județului.

Ca să pot constata un adevăr, a trebuit să văd ce s'a făcut în trecut și ce se face azi, cu alte cuvinte, a face comparație între fapte și „vorbeli goale”. Deslușirile primite sunt următoarele:

Partidul Liberal, în ultimul an de guvernare a construit:

1. Podul No. 113 peste Crișul Alb de pe șos. jud. Micăla-Vârfurile din beton armat.

2. Podul No. 139 șos. jud. Micăla-Vârfurile din beton armat.

3. Podul No. 25 șos. jud. Șebiș-Dezna-Moneasa supraconstrucție din fier.

4. Podul No. 153 șos. jud. Micăla-Vârfurile beton armat.

5. Podul No. 11 Sebiș-Cermei-Talpoș din beton armat a reconstruit;

6. Șos. jud. Șiria-Tantos km. 5 05—6 350.

7. Șos. jud. Arad-Curtici km. 9 9—10 4 și

8. Șos. Mișca-Vânători km. 7 9 total în valoare de 5 131 000 Afară de acestea, s'a mai zidit peste 50 școli.

În raport cu cele de mai sus, sub guvernarea național-fărănistă din ultimul an nu s'a înregistrat nici o lucrare mai importantă alta decât... doar cetele de voinici? Am căut să-mi explic, dar mi-a fost imposibil. Bugetul consumat este același, impozitele sunt mai mari, funcționarii eristă, până și recolta a fost abundentă, dar în toate acestea n'am găsit nici un refugiu ca să mi se explic: de ce nu s'a făcut nimic. A trebuit să vină un biet plugar bătrân ca să-mi explice și tată cum:

„Domnii dela cârmă se gândesc — probabil — că la ce să mai avem noi drumuri și poduri azi, când lumea umbli'n aroplane cheltuind banii în vânt”.

RICA.